

НАСЕЛЕНИЕ И ДЕМОГРАФСКИ ПРОЦЕСИ В ОБЛАСТ ЯМБОЛ ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

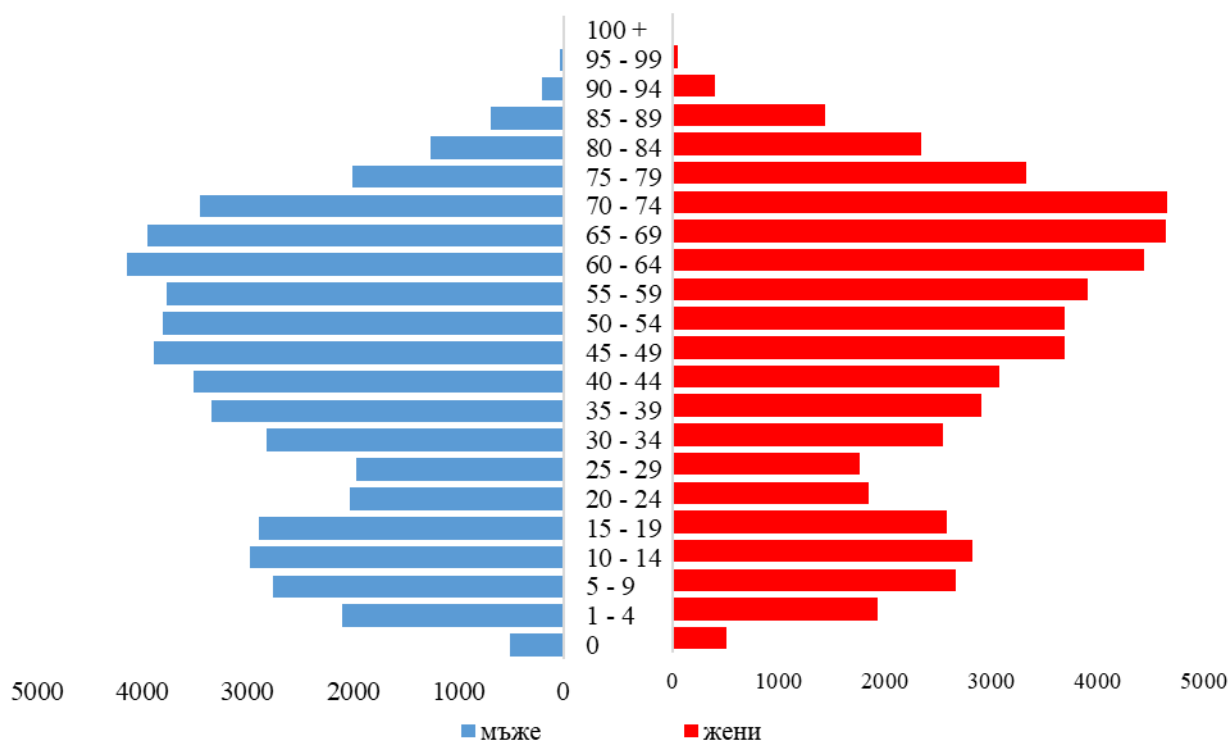
Брой и структури на населението

Населението на област Ямбол към 31 декември 2022 г. е 107 379 души, което представлява 1.7% от населението на страната. По брой на населението областта се нарежда на 22-ро място след област Кюстендил (108 703 души) и пред област Разград (101 107 души).

В област Ямбол мъжете са 52 090 (48.5%), а жените - 55 289 (51.5%), или на 1 000 мъже се падат 1 061 жени през 2022 година.

Разпределението по общини е както следва: на 1 000 мъже в община Ямбол се падат 1 095 жени, следват общините Болярово - 1 053, Елхово - 1 026, Тунджа - 1 019 и община Стралджа - 1 003 жени.

Фиг. 1. Население към 31.12.2022 г. по възраст и пол в област Ямбол

Към 31.12.2022 г. децата до 15 години са 16 290, или 15.2% от общия брой на населението в област Ямбол.

Относителният дял на населението под 15 години е най-висок в община Стралджа - 19.7%, следват общините Ямбол - 15.5%, Тунджа - 13.9%, Елхово - 13.0% и Болярово - с 12.0%.

През 2022 г. в област Ямбол лицата от 15 до 64 навършени години са 62 649 души, или 58.3% от общия брой на населението в област Ямбол.

Относителният дял на населението от 15 до 64 навършени години е най-висок в община Ямбол - 60.9%, следват общините Елхово - 59.4%, Болярово и Стралджа - с 54.6%. Най-нисък е дялът на посочената група в община Тунджа - 52.6%.

В края на 2022 г. лицата на 65 и повече навършени години са 28 440, или 26.5% от населението на областта.

Дялът на лицата на 65 и повече навършени години е най-висок в общините Тунджа (33.5%), Болярово (33.4%), Елхово (27.6%) и Стралджа (25.7%). Най-нисък е дялът на възрастното население в община Ямбол (23.6%).

Към 31.12.2022 г. **общият коефициент на възрастова зависимост¹ в област Ямбол е 71.4%**, т.е на всеки 100 лица в зависимите възрасти (под 15 и над 65 години) се падат 71 лица в активна възраст.

Най-неблагоприятен е коефициентът на възрастова зависимост в община Тунджа (90.3%), следват общините Стралджа (83.2%) и Болярово (83.0%). Сравнително по-благоприятен е този коефициент в общините Елхово (68.4%) и Ямбол (64.2%).

Застаряването на населението през годините води до повишаване на неговата **средна възраст**, която в края на 2022 година е 46.2 години.

През 2022 г. възрастовите граници за пенсиониране за населението в трудоспособна възраст са до навършването на 61 години и 10 месеца за жените и 64 години и 5 месеца за мъжете.

Населението в трудоспособна възраст към 31.12.2022 г. е 58 206 души, или 54.2% от цялото население на областта, като мъжете са 31 068, а жените - 27 138.

Към края на 2022 г. над трудоспособна възраст са 31 670 души, или 29.5%, а под трудоспособна възраст - 17 503 души, или 16.3% от населението на областта.

Възпроизводството на трудоспособното население се характеризира чрез **коефициента на демографско заместване**, който показва съотношението между броя на влизащите в трудоспособна възраст (15 - 19 години) и броя на излизащите от трудоспособна възраст (60 - 64 години). Към 31.12.2022 г. това съотношение е 64.

Териториално разпределение на населението

Към 31.12.2022 г. в градовете на област Ямбол живеят 75 323 души, или 70.1%, а в селата - 32 056, или 29.9% от населението на областта.

В съответствие с административно-териториалното устройство на страната област Ямбол е разделена на 5 общини.

Най-малка по брой на населението е община Болярово, в която живеят 3 005 души, или 2.8% от населението на областта, а най-голяма е община Ямбол с 60 641 души (56.5%).

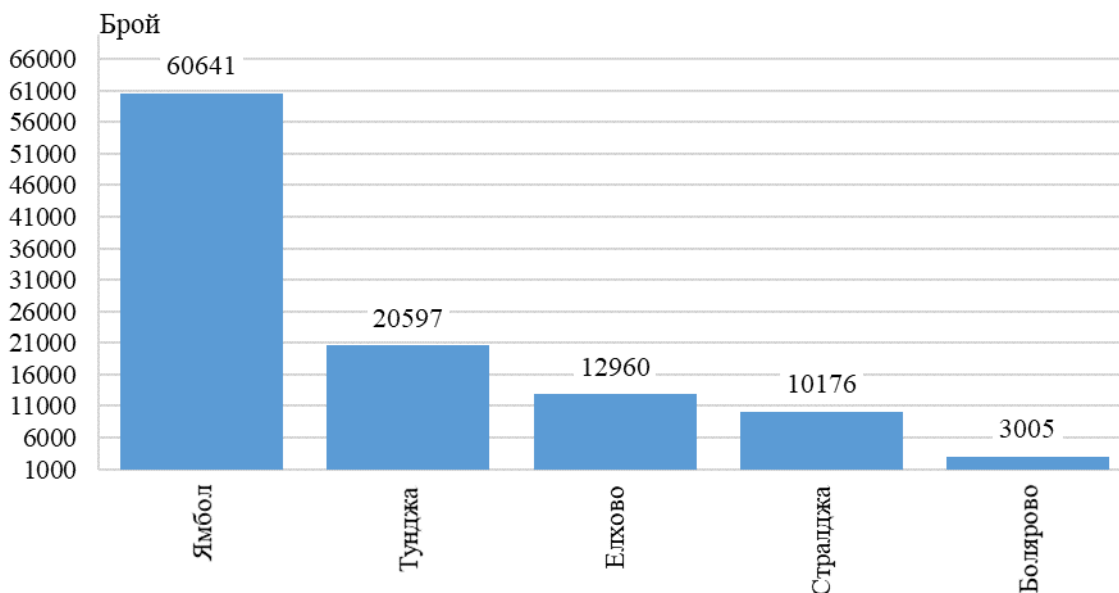
Към края на 2022 г. населените места² в област Ямбол са 109, в т.ч. 4 града и 105 села.

Най-големият град в областта е областният център гр. Ямбол, който е с население 60 641 души, а най-малък е гр. Болярово - 991 души.

¹ Коефициентът на възрастова зависимост показва броя на лицата от населението в «зависимите възрасти» (населението под 15 и на 65 и повече навършени години) на 100 лица от населението в «независимите възрасти» (от 15 до 64 години). Изчислява се в проценти.

² Разпределението на населението по населени места в края на годината е резултат от неговото естествено и механично движение, а така също и от административните промени в селищната структура на страната.

Фиг.2. Население към 31.12.2022 г. по общини в област Ямбол

Раждаемост

През 2022 г. в област Ямбол са регистрирани 1 042 родени деца, като от тях 1 034 (99.2%) са живородени.

Коефициентът на обща раждаемост³ в област Ямбол през 2022 г. е 9.6‰.

Броят на живородените момчета е 519, а на живородените момичета - 515.

В градовете и селата на област Ямбол живородени са съответно 688 и 346 деца. Коефициентът на раждаемост в градовете е 9.1‰ и в селата - 10.7‰.

С по-висок от общия за областта коефициент на раждаемост са общините Стралджа - 12.4‰ и Тунджа - 10.9‰, а с по-нисък от общия за областта коефициент на раждаемост са общините Болярово - 9.2‰, Ямбол - 8.8‰ и Елхово - 8.7‰.

Към 31.12.2022 г. броят на жените във фертилна възраст (от 15 до 49 години) е 18.4 хиляди.

Броят на децата, родени от майки под 20 години е 265 през 2022 година.

Тоталният коефициент на плодовитост⁴ е един от основните показатели, характеризиращи плодовитостта на жените. **През 2022 г. средният брой живородени деца от една жена в област Ямбол е 2.35.**

През 2022 г. **средната възраст на жените при раждане на първо дете** е 23.5 години.

През 2022 г. броят на живородените извънбрачни раждания в област Ямбол е 731, или 70.7% от всички живородени. Най-висок е относителният дял на извънбрачните живородени деца в общините Стралджа (89.0%) и Болярово (78.6%), следвани от общините Тунджа (77.1%), Елхово (71.1%) и Ямбол (63.2%).

³ Брой живородени деца на 1 000 души от средногодишния брой на населението през годината.

⁴ Среден брой живородени деца, които би родила една жена през целия си фертилен период съобразно повъзровата плодовитост през отчетната година.

Смъртност

През 2022 г. броят на умрелите в област Ямбол е 2.3 хил. души, а **коэффициентът на обща смъртност⁵ - 21.0%**.

Смъртността сред мъжете в област Ямбол (22.9‰) е по-висока в сравнение със смъртността сред жените (19.3‰). През 2022 г. на 1 000 жени умират 1 121 мъже. Продължават и силно изразените различия в смъртността сред градското и селското население. Коэффициентът на смъртност е по-висок в селата (31.8‰) отколкото в градовете (16.4‰).

През 2022 г. в област Ямбол са починали 12 деца на възраст до една година, а коэффициентът на детска смъртност е 11.6‰.

Естествен и механичен прираст на населението

Броят и структурите на населението се определят от размерите и интензивността на неговото естествено и механично (миграционно) движение.

Разликата между живородените и умрелите представлява естественият прираст на населението.

През 2022 г. в резултат на отрицателния естествен прираст, населението на област Ямбол е намаляло с 1 236 души. Намалението на населението, измерено чрез **коэффициента на естествен прираст** в област Ямбол, е минус 11.4‰. Коэффициентът на естествен прираст в градовете е минус 7.3‰, а в селата - минус 21.1‰.

Всички общини в областта също са с отрицателен естествен прираст, като община Ямбол е с най-висок коэффициент на естествен прираст - минус 7.4‰. Следват общините Стралджа (-11.7‰), Елхово (-14.0‰), Тунджа (-19.0‰) и Болярово (-30.4‰).

Съществено влияние върху броя и структурите на населението оказва и механичният прираст, представляващ разликата между броя на заселените и броя на изселените лица във и от всяко населено място през календарната година, който за област Ямбол е отрицателен - минус 39 души. **Коэффициентът на механичен прираст** е минус 0.4‰.

Бракове и бракоразводи

През 2022 г. регистрираните юридически бракове в област Ямбол са 429. От всички регистрирани бракове 70.2% (301) са сред населението в градовете. В селата са сключени 128 брака. Най-много са сключените граждански бракове във възрастта от 25 до 29 години - 21.4% при мъжете и жените.

През 2022 г. средната възраст при сключване на първи брак за мъжете и жените е съответно 31.7 и 28.5 години.

Коэффициента на брачност⁶, през 2022 г. е 4.0‰.

За 89.5% от мъжете и 87.2% от жените, сключили граждански брак през 2022 г. той е бил първи.

⁵ Брой умрели лица на 1 000 души от средногодишния брой на населението.

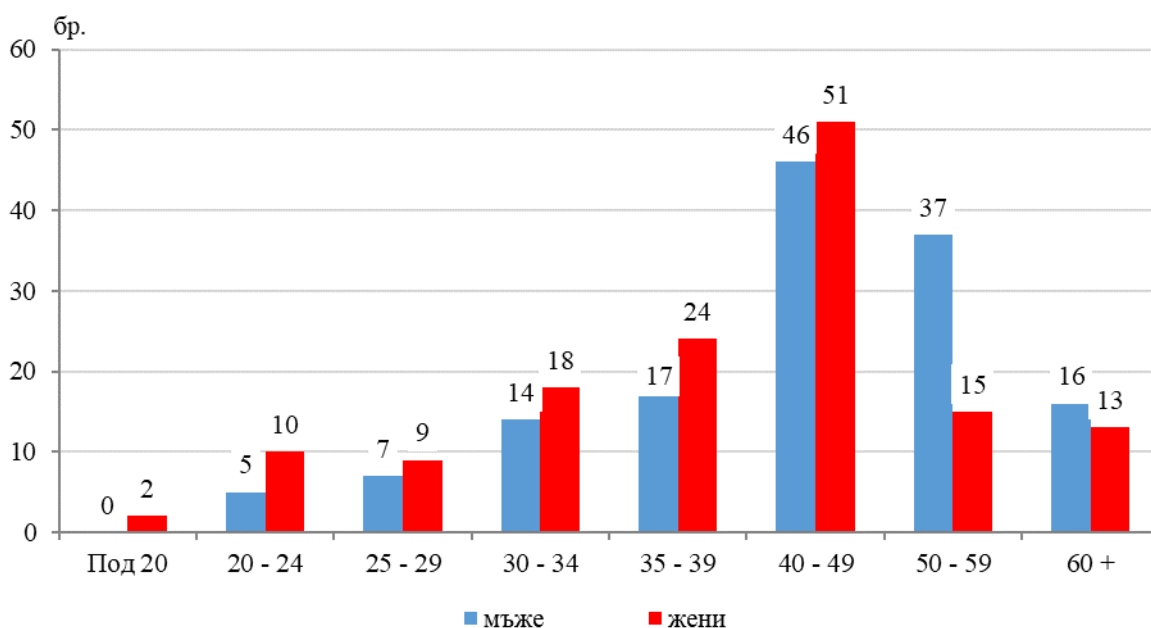
⁶ Брой сключени бракове на 1 000 души от населението.

По показателя „предишно семейно положение при сключване на брака“, най-голям е броят на неженените мъже - 384, следван от разведените - 42. При жените също най-голям е броят на неомъжените - 374, следван от броя на разведените - 48.

През 2022 г. разводите в областта са 142. От всички прекратени бракове 76.1% се отнасят за населението в градовете. Критичен момент в съвместния живот на брачните двойки е възрастта от 40 до 49 години. При мъжете относителният дял на разводите в този възрастов интервал е 32.4%, а при жените - 35.9%.

Разводът е бил първи за 90.8% от мъжете и 91.5% от жените, разтрогнали своите бракове през 2022 година.

Фиг. 3. Бракоразводи в област Ямбол по възраст на разведените съпрузи през 2022 година

Методологични бележки

Броят и структурите на населението към края на всяка година се изчисляват на базата на данните от предходната година и данните за естественото и механичното движение на населението през текущата година. В годините на преброяванията се правят преизчисления на населението в края на съответната година. Оценката за населението към 31.12.2022 г. отразява промените в броя и структурите на населението регистрирани при Преброяване 2021.

При изчисляване на демографските показатели се използва съвкупността на средногодишното население. Средногодишният брой на населението е средна аритметична величина от изчисленото население към края на предходната и края на отчетната година. За населението към 31.12.2021 г. е използвано ревизирано население, изчислено на база данните от Преброяване на населението и жилищния фонд към 07.09.2021 г. и естественото и механично движение на населението до 31.12.2021 година.

Налице е прекъсване в динамичния ред за всички коефициенти през 2022 г., поради наличието на нова оценка на населението на база данните от Преброяване 2021.

Източник на данните за броя и структурите на населението е Информационна система „Демография“ в Националния статистически институт. Източник на данните за естественото и механичното движение на населението (раждания, умирация, бракове, разводи, миграция) е Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението. Те се регистрират чрез документите образци ЕСГРАОН - ТДС: съобщение за раждане, съобщение за сключен граждански брак, съобщение за прекратен граждански брак, съобщение за смърт и адресна карта за промяна на настоящ адрес.

Източник на данните за външната миграция са: Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението Образец ЕСГРАОН - ТДС: адресна карта за промяна на настоящ адрес; Националната агенция за приходите; Национален осигурителен институт; Министерство на вътрешните работи; Оценки на емиграционните потоци.

Данните за броя на населението и за настъпилите демографски събития в териториален разрез са представени според административно-териториалното устройство на страната към 31.12. на съответната година (населени места, общини, области) и статистически райони по настоящ адрес. Това е адресът, който отговаря на документално заявеното местоживее на лицето.

Възрастта на населението в края на годината е изчислена към 31.12. в навършени години. Възрастта на лицата при настъпване на демографско събитие се изчислява в навършени години въз основа на датата на раждане и датата на съответното събитие, т.е. възрастта, която лицата са достигнали при настъпване на събитието.

Повече информация и данни за броят и структурата на населението могат да бъдат намерени на интернет страницата на НСИ на следния линк: <http://www.nsi.bg/bg/node/2920> и в Информационна система „Инфостат“ (https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=4).